

Työryhmän esitys

Suomen matkailustrategia 2020

-

Neljä hyvää syytä edistää matkailutoimialojen kehitystä

TEM:n matkailun ajankohtaisseminaari

4.6.2010

Työryhmä ja toimintatapa

- Toteutettiin vuosien 2009-2010 aikana. Valmis keväällä 2010.
- Päivityksen tekemistä ohjasi elinkeinoministeri Mauri Pekkarisen asettama ohjausryhmä:
 - Pj. osastopäällikkö Petri Peltonen TEM/Inno
 - Toimitusjohtaja Timo Lappi MaRa ry
 - Professori Raija Komppula Joensuun yliopisto
 - Vastuualueen päällikkö Eija Virtasalo Lapin TE-keskus
 - Ylijohtaja Jaakko Lehtonen MEK
 - Sihteeri, erityisasiantuntija Lea Häyhä TEM/Inno
- Laaja neuvottelukierros yksiköiden, osastojen sekä virastojen ja laitosten kanssa (mm. LVM, Finpro, Tilastokeskus, MMM, OSKE, KoKo, Tekes, OKM/kulttuuri ja koulutus)

Suomen vahvuudet ja heikkoudet matkailumaana

- **Suomen matkailun vahvuuksia**
 - Saavutettavuus Venäjältä
 - Vetovoimaisia matkailualueita
 - Monipuolisia matkailukeskuksia
- **Suomen matkailun heikkouksia**
 - Suomen tunnettuus
 - Saavutettavuus yleensä
 - Korkea hintataso

...neljä hyvää syytä
edistää
matkailutoimialojen kehitystä...

1) Matkailutoimialojen kansantaloudellinen merkitys

- **Matkailutoimialojen työllisyysvaikutus** vuonna 2007 oli kaikkiaan 130 500 osa-aikaista tai kokopäiväistä henkilöä, joista matkailusta suoraan johtuvia yli 61 000 kokopäiväistä ja ympärivuotista työpaikkaa
- **Matkailutoimialat tuovat verotuloja** yhteensä noin 4 miljardia euroa vuodessa ja perushintaisesta bruttokansantuotteesta matkailutoimialojen osuus on 3,8 % (matkailun suora vaikutus 2,3 % vuodessa)
- **Tavoitteena on**, että vuonna 2020 matkailutoimialat työllistäisivät 171 000 henkilöä, jolloin sen verotulot voisivat olla 7,5 miljardia euroa ja sen osuus BKT:sta voisi olla 5,1 %

Luvut perustuvat oletukseen, että matkailupalvelujen kysynnän määrä kasvaisi keskimäärin 3 % vuodessa ja arvo keskimäärin 5 % vuodessa. Suomen kansantalouden kasvuksi on oletettu määrältään keskimäärin 2 % kasvu ja arvoltaan 3 % vuodessa vuoteen 2020 asti.

2) Matkailu on voimakkaasti työllistävä ala

Työllisten kokonaismäärä (palkansaajat ja yrittäjät) viidellä valitulla toimialalla vuosina 1995, 2001 ja 2008 (tuhatta henkilöä)

	1995	2001	2008	Muutos-% 1995 –2008
Maa-, metsä ja riistatalous	158,9	129,6	120	- 24 %
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus, kustannustoiminta	73,3	72,9	57,9	- 21 %
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	59,7	75,7	82	+37 %
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	48,3	41,1	41	- 15 %
Puutavaran ja puutuotteiden valmistus	29,8	31,4	28,8	- 3 %

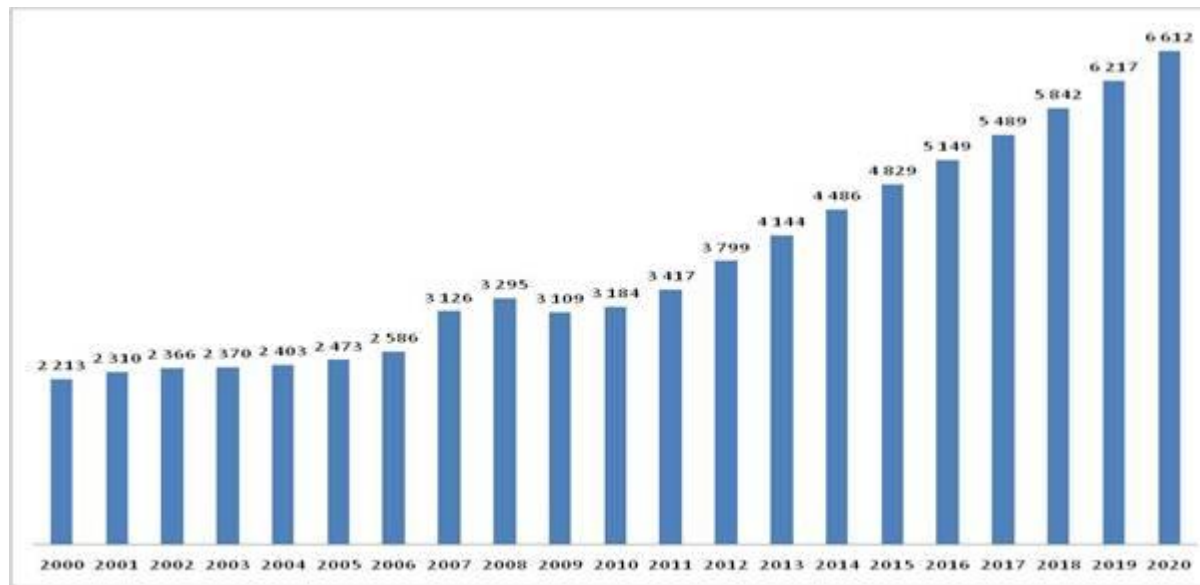
3) Matkailu tuo alueille vaurautta ja hyvinvointia

Matkailukysynnän arvonlisäys alueen bruttoarvonlisäyksestä 2006 (%)
Keskimääräinen arvonlisä/maakunta on 278,6 miljoonaa euroa

4) Matkailulla on potentiaalia kasvaa

Ulkomaisten matkailutulojen kehitys 2000-2009 ja arvio 2010-2020

Lähde: Tilastokeskus (Vuodet 2000 - 2009) ja Tourism Decision Metrics (Vuodet 2010 - 2020)

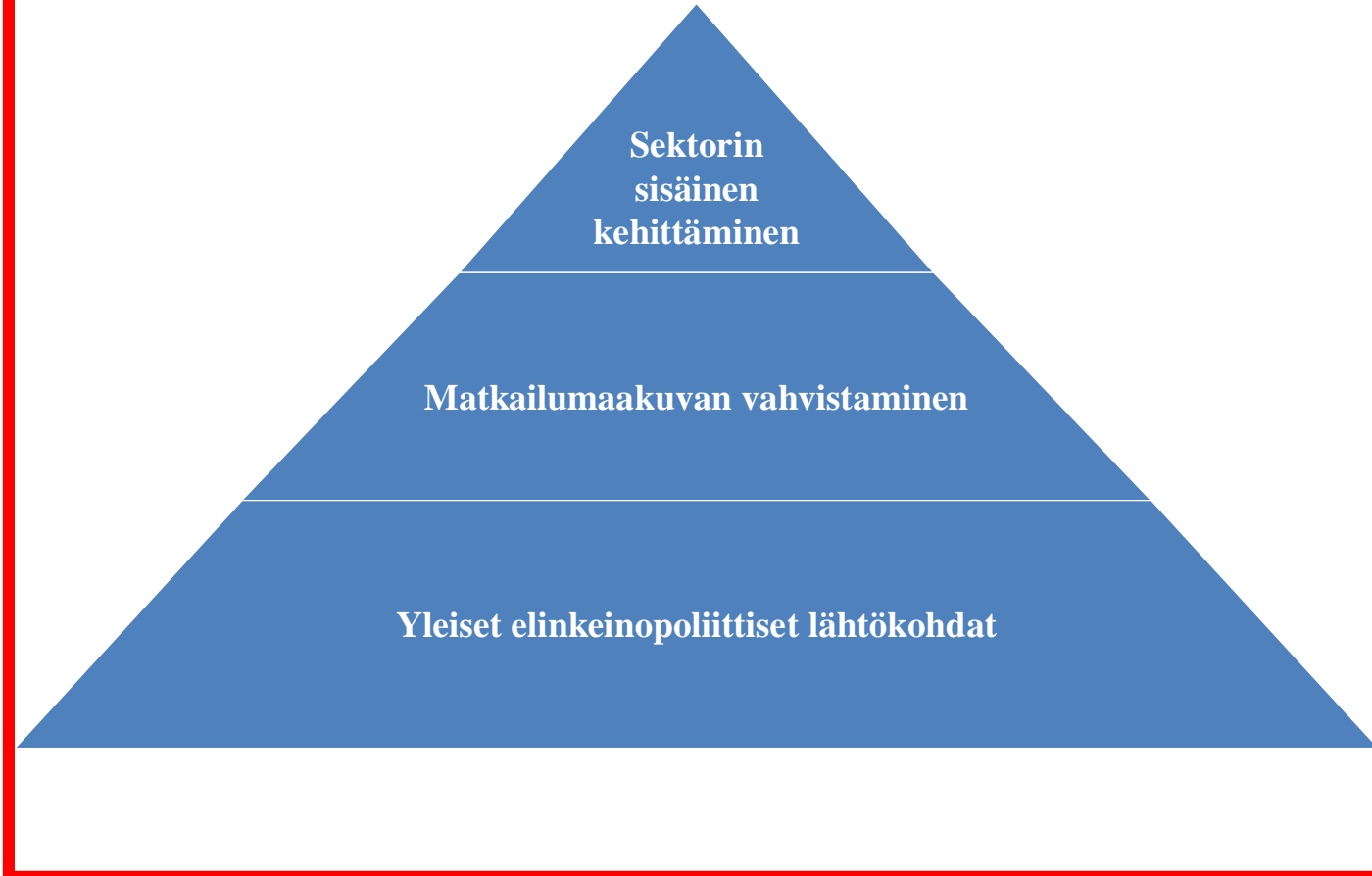
Suomen matkailustrategia 2020

Työryhmän esitys 4.6.2010

Matkailustrategian viitekehys

Matkailun strateginen ohjelma

Suomen matkailustrategia vuoteen 2020

- uusittu strategia käsittelee samoja asioita kuin edellinenkin matkailustrategia

- Yhtenäisillä Suomi-mielikuvilla vahvempi **maakuva**
- **Palveluketjun** katkeamattomuudella tyytyväisempiä asiakkaita
- Sujuva **saavutettavuus** matkailun kehittymisen elinehto
- **Koulutuksella ja tutkimuksella** vahvempi ammattitaito ja osaavaa työvoimaa
- **Infrastruktuuria** kehittämällä lisää toimivuutta ja kilpailukykyä
- Matkailuelinkeinon **säädösympäristöä** kehittämällä kannattavampi yritystoiminta
- Matkailutoimijoiden **työnjakoa** selkeyttämällä ja verkostoitumista lisäämällä tehokkuutta kehittämiseen
- **Rahoitusta** strategian mukaisesti kohdentamalla vahvempaa kasvua

Esitys Suomen matkailun strategisesta ohjelmasta 2011-2015

- Tavoitteena ennakoida ja seurata matkailualan kehitystä sekä koordinoida matkailuelinkeinoa ja matkailutoimialojen toimintaedellytyksiä ja tehdä tarvittaessa uusia aloitteita matkailutoimialojen kehittämiseksi Suomessa.
- Ohjelma koordinoisi myös matkailustrategiassa esitettyjen toimenpiteiden valmistelua ja toteutusta
- Painopistealoina:
 - Kilpailukyvyn varmistaminen
 - Yritysten toimintamahdollisuuksien kehittäminen
 - Matkailuelinkeinon toimivuuden parantaminen
 - Matkailuelinkeinon arvostuksen nostaminen
 - Tutkimustoiminta ja ennakointi

1. Matkailusektorin kehittäminen

1.1 *Matkailukeskittymien ja –verkostojen vahvistaminen*

Yritysten investointituissa, maakunnallisen kehittämisrahan käytössä **priorisoidaan keskittymien vaikutuspiirissä olevaa, verkottunutta liiketoimintaa**

- Vastuu: ELYt, maakuntien liitot

Sähköisten järjestelmien kehittäminen myynnin ja tiedonvälityksen tukena

- Vastuu: yritykset, rahoitusta mm. Tekesiltä

Verkottuminen ja palveluketjujen vahvistaminen

- Toteuttamista alueilla koordinoivat alueorganisaatiot, jotka voivat anoa tukea mm. maakunnan liitoilta ja ELYiltä. Kehittämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman (MMM) ja aluekehitys- ja innovaatio-ohjelmien (TEM) varoja

Matkailukeskittymien (aluekokonaisuuksien) **yhteismarkkinointi** kansainvälisesti

- Alueet yhteistyössä MEKin kanssa, niin että alueiden vastuulla on konkreettinen tuotemarkkinointi (alueelliset kampanjat) ja MEKin vastuulla imagomarkkinointi

1.2 Yritysten kasvun ja kehittymisen tukeminen kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti

Yritysten haastavien ja uutuusarvoa sisältävien kehittämisprojektien rahoitus ja asiantuntija-apu

- Vastuu: Yritykset vastaavat liiketoimintansa kehittämisestä. TEM, Tekes ja ELYt myöntävät kehityshankkeisiin rahoitusta ja tarjoavat asiantuntija-apua. Asiantuntija-apua tarjoavat lisäksi mm. MEK (laatukriteerit) ja Finpro (kansainvälistäminen).

Teemapohjaisten tuotteiden ja palveluiden kehittäminen

- Valtakunnallisten tuotekehitysohjelmien koordinaatiovastuu on MEKillä. MEK käyttää toiminnassa hyväkseen mm. TEM:n aluekehitys- ja innovaatio-ohjelmia. Hankkeet alaprojekteineen toteutetaan yhdessä yritysten kanssa.

Yhteisvientihankkeet

- Yhteisvientihankkeita toteuttavat yritykset. Hankkeisiin voidaan hakea rahoitusta TEM:stä ja Tekesistä. Mm. Finpro tarjoaa asiantuntija-apua.

1.3 Kestävän kehityksen huomioiminen matkailun liiketoiminnan prosesseissa ja palvelutarjoomassa

Kestävän kehityksen huomioiminen yhdyskunnassa

- kaavoitus
- liikenneratkaisut
- reitistöt
- energia-, vesi- ja jätehuoltoratkaisut mm. uusituvan energian käyttö

Vastuu: TEM ja ELYt voivat myöntää tukea energian kuntakatselmuksiin energiatehokkuussopimuksiin liittyneille kunnille

Kestävän kehityksen huomioiminen yrityksissä

- energia-, vesi- ja jätehuoltoratkaisut (energiatehokkuus ja -säästöt)
- hävikin ja jätteiden syntymisen minimointi

Vastuu: Yritykset, Energiakatselmuksiin ja investointeihin voi saada tukea ELYistä.

Tulevaisuuden kuluttajien kestäviä valintoja tukevat ratkaisut

- majoitusratkaisut
- ympäristöystävälliset kuljetusratkaisut ja liikennevälineet
- ruoka ja juomat
- ohjelmapalvelut ja aktiviteetit
- immateriaaliset elämyssisällöt

Vastuu: Yritykset ja yritysverkostot voivat hakea rahoitusta Tekesistä ja ELYistä.

1.4 Matkailualan koulutuksen kehittäminen ja osaamisen parantaminen

Koulutustarjontaa kehitetään työvoimatarpeen mukaisesti, painopiste toisen asteen koulutuksessa.

- Vastuu: OKM

Työperäisen maahanmuuton lisääminen

- Vastuu: VN

Työperäisten maahanmuuttajien suuntautumista alalle helpotetaan aikuiskoulutuksen, englanninkielisen koulutustarjonnan ja työharjoittelun keinoin

- Vastuu: OKM, TEM ja koulutuksen järjestäjät, yhteistyössä yritysten kanssa

1.5 Matkailualueiden infrastruktuurin parantaminen

Alueelliset erityispiirteet huomioiva, välittömästi matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä parantavan infrastruktuurin kehittäminen ja ylläpito.

- Vastuu: Hankkeistajina toimivat kunnat, yritysten poolit, kehittämissyhtiöt ja seutukunnat. Hankkeille voidaan myöntää rahoitusta rakennerahastovaroista, maaseudun kehittämisvaroista, tai esimerkiksi työllistämistöihin, ympäristönsuojeluun tai ympäristönparannukseen myönnettävistä varoista.

1.6 Tutkimus- ja markkinatiedon parempi hyödyntäminen

(asiasta tarkemmin Suomen matkailun tutkimuksen toimintaohjelmassa, joka valmistuu syksyllä)

Matkailualan tilastoinnin kehittäminen ja ylläpito

- Vastuu: Tilastokeskus, kehitystyössä myös korkeakoulut (Oulun yliopisto: paikkatietosovellukset; Itä-Suomen yliopisto: rekisteröimätöntä kapasiteettia koskevat alueelliset tietovarannot)
- Päävastuu tietopalvelun koordinoinnista on Tilastokeskuksella.

Elinkeinon kehittämistä tukevan ennakointitiedon tuottaminen ja levittäminen

- Vastuu: Matkailun tutkimus- ja koulutusinstituutin koordinoima ennakointiverkosto.

Valtakunnallisen tutkimustietokannan perustaminen ja ylläpito

- Vastuu: Itä-Suomen yliopisto

Yrityslähtöinen tutkimustoiminta

- Tekes rahoittaa, mukana olevat yritykset osallistuvat rahoitukseen ja hyödyntävät tuloksia liiketoimintansa kehittämisessä.

2. Matkailumaakuvan vahvistaminen

2.1 Matkailumarkkinoinnin vahvistaminen

MEKin operatiivisen toiminnan vahvistaminen

- Vastuu: TEM, VN

Matkailumaabrändin vetovastuu

- MEK

Yhteishankkeet kansainvälisen näkyvyyden lisäämiseksi alueellisesti, teema- tai tuotepohjaisesti

- TEM, MEK, alueorganisaatiot, matkailun tuote- tai toimialakohtaiset yhteenliittymät. Elinkeino-osuus markkinointipanostuksesta kerätään toimivien organisaatioiden kautta.

Suomen maakuvan koordinaatio

- Finland Promotion Board UM:n johdolla.

2.2 Suomen kansainvälisen näkyvyyden lisääminen

Kokous-, kongressi-, tapahtuma- ja kannustematkailun edistäminen

- Vastuu: MEK, Finland Convention Bureau (FCB), kaupunkien elinkeino- ja matkailutoimistot, yritykset

Suomessa järjestettävien suurten kansainvälisten liikunta- ja kulttuuritapahtumien lisääminen

- Vastuu: Järjestämisvastuu on ensisijaisesti yhdistyksillä yhdessä kaupunkien tai alueiden elinkeino- ja matkailutoimistojen kanssa.
- OKM laatii suur tapahtumien tukemisen linjaukset, jotta niihin voidaan varautua suunnitelmallisesti.

3. Yleiset elinkeinopoliittiset lähtökohdat (ei pelkästään matkailuun kohdistuvat)

3.1 Verotuksen kehittäminen

Arvonlisäverotuksen ja muun kulutukseen kohdistuvan verotuksen pitäminen eurooppalaisittain kilpailukykyisellä tasolla.

- Vastuu: VN, VM

Matkailuyritysten **sähkövero** lasketaan samalle tasolle teollisuusyritysten kanssa.

- Vastuu: VN, VM

Energiatehokkuuden ja ympäristöteknologioiden hyödyntämisen edistäminen verotuksellisten ja muiden insentiivien avulla.

- Vastuu: TEM, YM, VM

Sellaisten lento- ja muiden ylikansallisten verojen **vastustaminen**, jotka perustuvat matkan pituuteen ja jotka syrjivät Suomen kaltaisia reuna-alueita.

- Vastuu: VN

3.2 Saavutettavuuden parantaminen

Junaliikenne

Helsingin päärautatieaseman ja Tikkurilan aseman liikennejärjestelyjen kehittäminen

siten, että syöttöliikenne Helsingin lentokentältä ja -kentälle sekä syöttöliikenne muualle Suomeen toimii sujuvasti.

- Vastuu: VR, LVM, Liikennevirasto / VN

Tarvittavat investoinnit rataverkkoon Lapin ja Järvi-Suomen yhteyksien nopeuttamiseksi

- Vastuu: Liikennevirasto

Lentoliikenne

Reitti- ja tilausliikenteen (charter ja part-charter) kehittäminen

- Vastuu: Lentoliikenteen kehittämisestä vastaavat pääsääntöisesti yrittäjät ja alueelliset organisaatiot. Julkisella sektorilla on kuitenkin mahdollisuuksia tukea uusien reittien avaamista ja markkinointi.

Lentokenttämaksujen määräaikainen alentaminen uusilla reiteillä uusien reittien aikaansaamiseksi

- Finavia

Lentokenttämaksujen pitäminen kansainvälisesti kilpailukykyisellä tasolla

- Finavia

Lentoyhtiöiden markkinointitukien (2 v.) käyttäminen uusien reittien markkinointiin uusien matkailijoiden saamiseksi Suomeen

- Vastuu: Maakuntaliitot, kunnat, yritykset ja kauppakamarit voivat tukea

3.3 Matkailun ympärivuotisuuden edistäminen

Koulujen **talvilomien** jaksottaminen nykyistä tasaisemmin viikoille 8 – 11, sisältäen kahden uuden lomaviikon (7 ja 11) käyttöönoton.

- Vastuu: OKM

Koulujen **kesälomien** siirtäminen kahdella viikolla eteenpäin niin, että ne alkavat kesäkuun puolivälissä ja päättyvät elokuun lopussa.

- Vastuu: OKM

- Seuranta

Matkailuelinkeinon edustajista koostuvan työryhmän kokoaminen seuraamaan ja ohjaamaan toimenpiteiden toteutusta

Ja/tai

Ohjelmajohtaja strategisen ohjelman toteuttamiseksi

+

Korkeantason neuvottelukunta (pj. elinkeinoministeri) seuraamaan ja ohjaamaan toimenpiteiden toteutusta

+

TEM:n matkailun vuosittainen ajankohtaisseminaarin käsittely

Suomen matkailustrategian päivitys

www.tem.fi
[/yritykset](#)
[/matkailu elinkeinona](#)

